

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglašje itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Polji ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

»Slogom rastu mile stvari, a nesloga sve pokvari.« Namudra podoba.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju n e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata za poštarinom stoji: 10 K u obće. } nagodinu
5 K za seljake }
ili K 5.—, odnosno K 2.50 na pol godine.

Izvan carovine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji to h. z. ostali 20 h. kolt u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia« br. 1. kamo neka se naslovljaju sva pisma i predplate

Željezničko pitanje u Istri.

Ministarstvo za željeznice predložiti će carevinskom vijeću, koje se danas sastaje, osnovu zakona po kojemu bi se imalo osigurati financiranje na dulji niz godina za sve izgradnje mjestnih željeznica, koje bi bile u tom programu uzete u obzir. Željeznice, o kojima u programu nebi bilo govora, nebi mogle biti izgrađene, dok nebi bile izvedene sve one, što ih sadržaje navedena zakonska osnova. Kažu da taj ministarski program usvaja novogradnje mjestnih željeznica na 20 god., prema čemu bi morala barem na 20 godina spavati sva ostala pitanja, o kojim u tom programu nebi bilo spomena.

Zemaljski se je odbor — koji je mimo-gred budi rečeno, u željezničkom pitanju uvijek poprimalo jednoglasne zaključke — opetovano obratio na Ministarstvo željeznica, da bude u tom programu uzeta u obzir također naša pokrajina. Inenito je, spisom 19. augusta 1910. Br. 8070, pitao da se u taj program unesu za Istru sledeće radnje:

1. jedan, u interesu Istre i Trsta razložiti spoj sa Riekom, priključkom pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, uzv pri tomu u vidik n. pr. stanice Lupoglava s jedne a Matulje s druge strane kano najshodnije točke spoja;
2. pripojenje pruge Trst-Poreč k onoj Divača-Pula uzv pri tome u vidik jednoga od sledjećih priključaka: a) Poreč-Kanfanar, b) Poreč-Pazin, c) Motovun-Pazin, d) Livade-Roč (dotično Lupoglava);
3. priključak Savudrija-Umag na sadašnjoj uzkotračnici Trst-Poreč;
4. promjena sadanje uzkotračnice na normalnu od Trsta do Savudrije i od Poreča do Livada; a, posto se to od Livada do Savudrije ne dađe izvesti, neka se ovoj željeznici dađe izljev na more sa novom prugom od Livada na Umag.

Da će Ministarstvo uzeti te predloge Zem. odbora u obzir te je unesti u svoj program, mogao si je ovaj laskati tim radje, u koliko je ministarstvo i prije i kasnije, ali poglavito god. 1908., obećavalo zlatna brda za gospodarstveno pridignuće južnih pokrajina, navlastito Istre.

Medjutim je ministarstvo odpisom 21. augusta 1911. br. 14347/2, uzelo u svoj budućni program tek predlog Zem. odbora pod točkom 3, naime priključak Savudrija-Umag na uzkotračnici Trst-Poreč, koji je dug tek par kilometara i za sada samo lokalnog interesa. Sve je ostale predloge odbilo. Veli, da za spoj pruge Trst-Poreč sa onom Divača-Pula i ove sa onom Sv. Petar-Rieka nisu još provedeni nužni predizvidi, potanji nacrti itd., kano da se sve to nebi dalo učiniti u roku od godine dana, kad bi samo te gradnje došle u program budućega rada. U ostalom taj prigovor ministarstva ne stoji barem za priključak Poreč-Kanfanar, za koji su sve priprave gotove te se samo čeka financi-

jalno osjeganje, kako je to izjavilo isto ministarstvo odpisom 22. maja 1907.

Zemaljski je sabor još na 18. februara 1894 odglasovao K 4000 državi ili takvom biću, koji bi dao sjegurnosti da će privesti kraju tehničke predradnje, nacrti, troškovnike itd. za spoj pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, budi od Lupoglava na Matulje, budi od Herculja preko Podgrada na Sapijane (eventualno na Bistricu ili Jurdane). Vlada je provela do sada tek neke predizvide obćenite naravi na tim crtama, ali potanjega nije učinila ništa, tako, da je još onaj iznos od 4000 kruna u tu svrhu razpoloživ. Zanimane su obćenite pitale, da se njima doznači ta svota, ali nisu dale sjegurnosti, da će nplim predradnje privesti kraju. Stoga se je zem. Odbor obratio na vladu, ne bi li ona provela te radnje. Inače će očekivati od zanimanih obćina glas, da se s njima stavi u dogovor zajedno sa trgovačkom komorom, a da se te predradnje, za koje se predviđa potrošak od po prilici 50.000 kruna, konačno izvedu. Ministarstvo je odgovorilo, da su predizvidi za priključak Lupoglava Matulje doveli do zaključka, da je onaj spoj neprovediv radi gorovitosti predjela i s tim skopčanoga previsokog troška. Priključak Herculje-Sapijane (odnosno Bistricu), veli ministarstvo, koštao bi manje ali još uvijek tako visoko, da to državne financije nebi mogle bar u dogledno vrijeme podnesti, sve kad se i nebi uzelo u obzir, da i ovaj priključak nailazi na protivnosti pogledom na ekonomske interese Trsta, koje da nije za onalovaziti. Ipak, a da se za budućnost dobije neku konkretniju bazu, ministarstvo bi provelo upitne predradnje, ali na trošak pokrajine i zanimanih obćina. U to ime da očekuje od zem. odbora naročite predloge.

Kod takvog stanja stvari, vidiv protivnost ministarstva, a da dodje u susret životnim interesima pokrajine, zem. je odbor sazvao na 30. septembra u Poreč na pogovor predstavnike trgovačke komore, zem. poljod. vijeća te svih zanimanih obćina za spoj pruge Trst-Poreč sa prugom Divača-Pula. Zaključilo se je, da imaju predstavnici Zem. odbora, zem. polj. vijeća te šest obćina (među kojima Pazin i Buzet) poći u Beč i tamo, predvođeni od svih istarskih državnih zastupnika, stupiti pred ministra za željeznice i zatražiti, da se u državni program za nove željezničke gradnje unese za Istru stanovita svota iz državne dotacije za spoj pruge Trst-Poreč sa prugom Divača-Pula i ovu sa onom Sv. Petar-Rieku u nizu godina predviđenih u osnovi d. tičnog zakona, i to sa onim priključkom, koji bi odredio — u sporazumu sa vladom — zemaljski sabor.

Bilo bi poželjno kad bi se tom izaslanstvu pridružili predstavnici onih obćina, koje pobliže interesira spoj pruge Divača-Pula sa onom Sv. Petar-Rieka, jer ako se sada slogod ne postigne, ne će biti već o tome govora za dvadeset i preko godina.

Dogovor radi razdiobe državne podpore.

Posredovanjem državnih zastupnika iz ciele Istre doznačila je c. kr. vlada iz državne blagajne 150.000 K poupore onim obćinama u političkom kotaru Kopar, koje bijahu noću od 15. na 16. junija o. g. lučom oslećene. Te obćine jesu: Kopar, Izula, Pomjan, Marezige i Piran.

U svrhu razdiobe te podpore sastala se prošle subote u 10 sati u jutro posebna komisija na c. k. kol. poglavarstvu u Kopru. — U komisiji bijahu: odvjetnik Dr. Derin za obćinu Kopar, g. Ulegrai načelnik Izule, g. Bartolich, načelnik Pomjana, g. Kocijančić načelnik Marezige, g. Zarolli u ime načelnika iz Pirana, državni zastupnici Spadaro i Mandić, kol. kapetan g. Polley, potporučnik učitelj g. Maršić i nekoi obćinski savjetnici.

Sakupljene pozdravi kol. poglavar i obrazilo razložilo svrhu sastanka najprije talijanski pak slovenski.

Na upit zastupnika Spadara na koje bi se obćine imala podijeliti doznačena svota, odgovori kapetan da ih je za sada pet a za ostale obćine iste noći potuđene (Dekani i Oćizla Klance) u istom kapetanatu, da se pripravila posebna akcija; isto tako bili će posebna akcija za obćinu Roč, za porezne obćine Saudrija i Kastel kasnije, jer su one kasnije potuđene bile.

Na prigovor g. Zarolli a, da je za talijanske obćine informiran jedim zastupnik Spadaro, odgovara ovaj, da se je mogao svaako bar za svoju obćinu informirati, radi istog pitanja došlo je do živahnog prepira između g. Zarolli-a i kapetana Polley-a.

Na predlog zast. Mandića preslo se je na razpravu o sletama u pojedinih obćinah. Kapetan Polley pročita na to iz službenog izvještaja približnu stetu u svakoj obćini ili poreznoj obćini t. j. da li je propao sav, tri četvrtine, polovica ili jedna trećina proizvoda na vinu, kuruzi, žitu, krumpiru, sienu itd.

Zatim su pojedini zastupnici obćina stavili predlog koliko bi trebali novca za ublaženje biede, nu posto su samo prva trojica t. j. za Kopar, Izulu i Piran tražili oko 200.000 K, stavi je sam kapetan predlog kako da se doznačena svota na pojedine obćine podijeli. Njegov predlog glasi: Kopar 25.000; Izula 65.000; Piran 15.000; Pomjan 20.000; Marezige 25.000.

U tom predlogu razvila se obsirna razprava, za koje je zast. Mandić preporučio slovensko stanovništvo u obćinah Kopar, Izula i Piran te tražio da se za Marezige povisi svota bar na 30.000 K.

Nakon podulje razprave zaključeno je da se doznači: obćini Kopar 24.000 K; Izula 61.000 K; Piran 18.000 K; Pomjan 21.000 K; i Marezige 26.000 K

U koju svrhu ili kako da se potroši taj novac?

Načelnik Izule sporazumno sa zastupnikom Spadarom predlaže, da se za gradnju mosta Costaralago i uredjenje istoimenog potoka potroši 3000 K; za popravak ceste Malija-Noreda 1500 K; za popravak ceste Sallore 500 K, Barro prema Dragotnji 500 K, Lavore (Lovre) 500, Kariage 500 K, Imbrriage 300 K, Ronco 400 K; skupa 7.500 K.

Za Kanalizaciju grada Izule 20.000 K, za vodnjak k postojećemu vodovodu 25.000 K. Ostatak od 8.500 K za dobavu hrane siromasima.

Za Kopar predložio Dr. Derin da ce se za gradnju vodnjaka k postojećemu vodovodu potrošiti skoro sav iznos; radnju će provesti obćina i zaslužbu dati samo domaćem narodu.

Za obćinu Piran predlazu sporazumno Zarolli i Spadaro za gradnju ceste Luzzan-S. Jane prema Kortam K 8000, za gradnju ceste Kastinjol 5000 K; ostatak za dobavu žveža i to za Strunjan 2000 K, za S. Jane i Luzzan 1000 K, za Sv. Luriju i Serza 2000 K.

Za obćinu Pomjan za dogradnju ceste Grijanj-Smarje-Kopar sav doznačeni im iznos.

Za obćinu Marezige predložio sporazumno Mandić i Kocijančić za popravak ceste od Truska na Marezige-Vanganel K 24650 K; za obćenje vodnjaka u Popetre, Lopar, Labor, Glem, Bočaj, Jurasi, Mantinjan, Bratetci Krnei, Centur i Zabovlje po 100 K za svako selo, samo za Lopar 50 K.

Za dobavu živeža najvećim siromasima K 200.

Zast. Mandić predložio i konferenca prihvatiti da se sve javne radnje, razdioba živeža itd. vodi pod kontrolom vladinih činovnika; dodatak istoga, da bi dotični činovnici ili kot. poglavarstvo također odgovaralo za valjano provedenje radnja, pravednu razdiobu živeža itd. otklonio je kapetan Polley.

Zatim bijaše sastavljen zapisnik i od sviju prisutnih podpisan.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatska drama i opereta u Puli. Sinoe je prispjelo u Pulu dramatsko i operetno društvo Crić, koje će nam u Narodnom Domu prirediti nekoliko dramatskih i operetnih predstava. To društvo došlo je iz Zadra, gdje je gostovalo sa velikim uspjehom. Zadarske novine izrazile se o društvu vrlo pohvalno, kao i o vrstnosti osoblja.

Sutra 6. X. biti će prva predstava, te će se prikazivati »Djavo«, komedija u 3 čina. Za subotu je određeno, da će se dati opereta »Lutka« a u nedjelju isto opereta »Vesela Udovica«. Predstave će se davati u dvorani »Narodnog Doma« a potimlju

uvijek u 8 1/2 s. veče. — Ulazne cijene su ove: sjedalo I. red: K 2-40, II. red: K 1-80, III. red: K 1.—; stajanje u parteru 80 para; sjedalo na galeriji 80 para; stajanje na galeriji 40 para.

Eto napokom pruža nam se prigoda, da čujemo pjevatih operetu u Puli u našem hrvatskom jeziku, ako sa ne varamo, po prvi puta od jednog boljeg i većeg operetnog društva. Kazališno društvo g. Čirića dobro je poznato kao vrstno i solidno društvo širom svih hrvatskih zemalja već od više godina, te je svoj dobar glas uzdržalo do danas i takvim došlo u Pulu. Kako smo čitali u zadarskim novinama, raspolaze to društvo vrlo dobrim silama koji u drami toli u opereti, te ćemo tako moći naučiti se domaće umjetnosti u našem jeziku u ujedno i stvoriti sud između slabih talijanskih družina i naših domaćih.

Zato najtoplije preporučamo svim Slavcima u Puli, da svojim mnogobrojnim posjetom podpomogne širiti hrvatsku kazališnu umjetnost čime će ujedno izraziti svoje priznanje ovoj vrstnoj dramskoj i operetnoj družini, kao što će također za buduće potaknuti i druge pozorišne družine, da nas češće posjete u ovom gradu, gdje se hrvatska svijest tako častno i rapidno razvija.

Našoj inteligenciji pak a osobito našim mogućnijim rodoljubima obraćamo se molbom, da bi pribavili više ulaznica i podijelili među naše siromašnije ljude te tako i njima pružili prilike, da vide dramu i operetu u ovom materinskom jeziku, jer mnogi i mnogi takovi još misle, da to nije moguće izvesti hrvatski.

Hrvatske škole u Puli. Škole na Kastianeru i Verudi još nisu otvorene, jer nisu provedeni još svi popravci. Ti će biti dovršeni još tekom ovog mjeseca, pak će se odmah početi s obukom i na tim školama.

Talijani na Junti požuriše se, i upotrebiše neko svoje pravo (š) te zabranise otvorenje tih škola. Ta bezobraznost juntaške talijanske sinjorije ne uznemiruje nas ni malo, jer su prošla vremena da Talijani, pa bili ti i na Junti, po miloj volji vode međvedja na konopcu po Istri. O tomu će čuti drugom zgodom.

Našem narodu na Kastianeru i Verudi pak preporučamo, da ne upisuju svoje djece u talijanske ili u njemačke škole, jer će se hrvatske škole tamo otvoriti brzo na svaki način, pa da se talijanska sinjorija na Junti na glavu postavi.

Drag posjet. U kancelariju notara Dr. Sorlija, ovdje, došao je 20. prošlog mjeseca velečastni g. Vladimir Vuković srbsko-pravoslavni paroh iz Biocića (Siverić) kod Drniša u Dalmaciji u pratnji veleč. gosp. paroha Popovića iz Peroja, te je položio u ruke g. notara K 10.— za našu Družbu sa srdačnim pozdravom svoj brati jedne i druge vjere u Istri. Iskrena hvala!

Plesna škola. U nedjelju dne 8. t. m. počima plesna škola „Sokola“ u Puli za članove u 4 sata poslije podne u dvorani Narodnog Doma. Ta plesna škola obdržavat će se svake nedjelje i blagdana do daljne odredbe. Članovi Sokola se pozivaju na mnogobrojni posjet.

Društvo poštanskih službenika u Puli imalo je na 29. pr. m. svoju glavnu skupštinu na kojoj su izabrali upraviteljstvo. Dne 2. t. m. imali su isti skupštinu u pogledu velike skupće, s koje u velike trpi ta kasta i njihove obitelji radi premale plaće. Govorilo je više govornika i na koncu prihvatili zaključak, kojim se obratili na naše zastupnike za pripomoć i zagovor kod vlade.

Zrakoplovna postaja u Puli. Pomorski odsjek ratnog ministarstva uredit će u Puli vojničku aviačarsku postaju pod upravom linijskog poručnika Klobutara.

koji će praviti pokure u letenju sa svojim aeroplanom vlastite konstrukcije. Aeroplan će biti tako udešen, da će moći, spustivši se u vodu, ploviti poput čamca.

Za medulinsku glazbu darovase, Hrv. Cit.: gg. Dr. I. Zucco 30 K, župnik L. Kirac 50 K, Dr. Ciotti, liečnik 10 K. Na daru srdačno se zahvaljuje — Odbor.

Talijanski pastir među hrvatskim stadom. Pišu nam iz Ližnjana 4. t. m. j: Danas je ovdje obdržavao sv. polvrdu (bernu) porečko puljski biskup, tajni savjetnik Nj. Veličanstva cara i kralja, biskup Flapp. I ovdje kod tog svečanog vjerskog čina, taj dobri duhovni pastir, koji već kroz tolike godine „usrećuje“ svojim talijanskim pastirskim stapom hrvatsko stado svoje biskupije, nije propustio a da ne pokaže svoju talijansku kožu. Kad su ga pjevači i puk s baldakinom iz župnikovog stana pratili u crkvu začeo je pjevati nešto latinski, pjevači su počeli po starom običaju pjevati hrvatski za tu zgodu običajnu pobožnu pjesmu. Nu kao da su ga uboli nožem, rekao je pjevačima da se nesmiye hrvatski pjevati. A kad su pjevači i nadalje hrvatski pjevali zagrozio im se javno u crkvi da će ih tužiti a uz to i opsova, kao što je i opsova deputaciju puka, koja je kasnije išla k njemu u stan župnika zahtijevati, da neda dirati u starodavna prava i svoj jezik. Taj talijanski pastir postigao je od hrvatskog stada to, da su mu na odlasku iz Ližnjana priridili mječju deraču i bučnu demonstraciju. Tako valja!

Opazamo još, da se u Sišanu pri sličnim zgodama pjeva talijanski. Za jednog Flappa komentara ne treba.

Iz Marčane 1. oktobra 1911. (Opravdana reakcija). Pred nekoliko vremena došao k nama kao voditelj otdjela financijske straže nekakvi „triestin“... Taj se čovuljak u početku vladao posvema korektno, no najednom u zudnje vrijeme počeo šikanirati mjestne krmare kao od šale. To je šikaniranje išlo crescendo s dana na dan. Vrlunac je postiglo ovih dana. Po stupak tog čovuljka je djelovao tako na marčanske krmare, da su u znak protesta solidarno, svi kao jedan, zatvorili svoje krmare za jedan mjesec dana. Ne bude li kroz to vrijeme premješten taj messer iz Marčane — njihov će strajk potrajati i dalje.

Ako se istakne, da je nekima od marč. krmara taj njihov obrt jedina zasluga, pak se uza sve to spontano i na svoju veliku materijalnu štetu odlučise na taj korak (strajk), to dokazuje, da im je zalista dogorilo do nokata. Pitamo stoga nadležne faktore, da li će nakon svega toga i dalje držati tog svoje podčinjenog u Marčani? Zar je on ovdje, da vrši svoju službu, ili da šikanira ili da oštećuju obrtnike-krmare, koji plaćaju državi propisane poreze i pristojbe?

Čujemo, da je u zadnje doba taj čovuljak promijenio taktiku, osobito otkada je on nekak dan dobio onaj Putzer, ali je kasno k misi poslije podne.

Govori se, da je i občinska uprava izviestila o stvari Inspektorat u Puli i zatražilo njegovo premještenje, jer da usljed njegovog postupka štetuje i občinska blagajna buduć ne prima ni pare za potrošarinu na vino: Vidjeti ćemo uspjeti!

Lošinjski kotar:

Iz Malog Lošinja. II „Piccolo“ plače da Družbino zabavište u Malom Lošnju imade samo dvadesetak djece, dok talijansko imade toliko više, ma koje čudo dok općina raspolaze svimi sredstvi da sili našu krv, da im puni njihove škole, a ipak bi još rada i onih dvadesetak 3x20. Da prije 12 godina vrijedna je Družba otvorila ova zabavišta sa „soldi stranieri“ ali u vlastitoj kući, imade krasnu dvoranu za

obuku, još mnogo veću za slobodne igre, škole i svijetle hodnike i dvorište, a uređeno je prema svim modernim zdravstvenim i pedagoškim zahtjevima, ono obstoje i napreduje polagano ali sigurno (u to ih boli) a broj upisanih kreće između 50 i 60, te valja pohvaliti svjesne lošinjske Hrvate, koji unatoč svim prijetnjama, mitu i obećanjima ostadoše vjerni krvi svojoj i jeziku svojim. Istom od nas Hrvata naučili sa lošinjski izradi poznati potrebu i vrijednost zabavišta, te su svoje pol godine kasnije otvorili (prije nisu znali da bi potrebu bilo) daju besplatno obijed, obećavaju mirovine iz „Pio fondo“, i sto drugih manila — sanno da naše malše mogu iznaroditi — ali i za naš novac jer u općinu i mi Hrvati plaćamo. Ma svaka sila za vremena!

Krčki kotar:

Vrbnik početkom listopada. Sa svih strana Istre čuju se tužni glasovi o ovogodišnjoj izvanrednoj suši i nevolji. Da se ne bi možda mislilo, da toga kod nas nema, hoću, da ovim putem upozorim naše vrle zastupnike, da je i kod nas zlo, da je nerodica i nevolja velika. Uslijed velike suše nije nam urodilo naše glavne hrane — kukuruza ni toliko, koliko smo sjemena posijali, vinogradi na pō se osušili već u ljetu, a upravo pred mrvšavu berbu još nas i tuča pohodila, te nam odnjela i ono malo grozdja, što je od suše bilo preostalo. Stara je rijet, da jedno zlo nikada ne dolazi samo. Poznate nismo ni sijali ove godine. Oranice su puste, livade i drumi bez trave. Dakle zlo i za živo, a još gore za ljude. I oni seljaci, koji nisu prije običavali na zaradu u svijet, ove se godine i oni rastrkase, a iza posljednjih kiša odoše i oni, koji prije nisu mogli, jer su moralno dnevno napajati svoje blago na vodama po više sati udaljenim. Kakve je korake za to poduzela naša općina ne znamo. Obraćamo se stoga na naše zastupnike Spiničić i Andrijičić, da se i za nas zauzmu kod podjele potpora, te da nam se snizi porez uslijed elementarnih nepogoda. Molimo ujedno zastupnika Spiničića, da već u prvaj sjednici parlamenta interpelira ministarstvo, hoće li se već jednom odučiti pomorska vlada u Trstu, da popravi čelo našeg gata, porušeno od bure pred kakvih 8 godina. Na onoj rpi kamenja na ulazu u luku nasuka se svaki parobrod, a kamenje pak pred toliko godina povajeno iz mora i nago-milano po čitavoj rivi pravi je spomenik pomorskoj vladi. I ovo je jedan važan razlog (isprika), da još nemamo parobroda od vlastitog austro-hrvatskog društva. Kad bi se riva uredila došlo bi se do-umala i do gradnje nove ceste k moru.

Voloski kotar:

† Adolf Petri. Na obalnom putu iz med Voloskoga i Opatije pucao si je u slijepoću dne 26. prošloga mjeseca u 8 sati prije podne Adolf Petri. Nadjan bio je posve u nesvjesti, nit je već ikad k svijesti došao. Odvezen kolima Opatijskog crvenog križa* u Riečku bolnicu umro je tek sto su ga tamo privezili. Kogod ga je poznao, žali za njim. Dobra je učinio mnogim, zla nezna se da bi kad komu učin'o. Rodjen u Osijeku učio je lamo gimnaziju, a u Betu visu poljodjelsku školu te došao prije godinu i pol kao putujući učitelj poljodjelstva za hrvatski dio kotara Voloskoga i Labinskoga na Volosko. Ujedno je podučavao poljodjelstvo na učiteljskoj školi u Kastvu. Živio je sav za poljodjelstvo. Službu nije uzio da sto zasluži, nego da uzmagne naučiti narod, kako da ima sto više koristi od svojih polja, vinograda, livada. Pri tom je rad i od svoga žrtvovao, kupovao ljudem nože za cieplje-

nje i drugo. Uvijek skladen, uvjek uljudan, bio je od svih obljubljen. Njega rad je sa molario, i obično zamišljen bio; a dva tri dana prije nesretnoga čina bio je jako razdražen. Njeste njeakave nutarnje bolesti kao da je nasliedio. Otac mu već je davno umro, a majka mu je već dulje vremena u Sanatoriju. K tomu pripovijedaju, da je zadnje doba jako razružen kad je od liečnika doznao da mu je zaručnica sušičava, neizlječiva kao da je nije ljevo preživjeti! Računaju da je osuvio kakva pol milijuna kruna svoga. Njegova sestra i drugi neki rođjaci dali su njegovo truplo odvesti u Osijek, u ubiteljsku grebnicu. Počivao u miru!

Za Družbu. Da počaste uspomenu blagopokojne Antice Blečić koja je preminula 22. pr. m. u Lovranu, sakupiše članovi „Hrvatske Čitaonice Danice“ u Lovranu K 53, od kojih šalju za Družbu K 30, a K 23 položiše u fond za mjestne narodne potrebe.

Ispiti osposobljenja za učiteljsku službu. Pismeni ispiti osposobljenja za opće pučke i građanske škole započeli su pred ispitnim povjerenstvom u Kastvu dne 6. (šesloga) novembra 1911. u 8 sati u jutro.

Molbenica s prilozima (svjedočba ispita zrelosti, opis života, dokazi dvogodišnjeg službovanja na školama s pravom javnosti) reka se na vrijeme, najdalje do 24. oktobra t. g. pošalju na dotično e. k. kot. školsko vijeće, k je da ih što prije dostavi c. k. povjerenstvu za opće pučke i građanske škole u Kastvu.

Iz Mošćenica pišu nam: Javili ste u prošlom broju Vašeg cijenjenog lista kako se je dočulo, da će neki Rječani dobiti dozvolu da u Dragi zagradi jedan dio pjeska pred svojom kućom. Isto ste tako javili kako je taj glas uznemirio i skoro pobunio Družane. Sada Vam pak još jednu ljepšu stvar javljam. Čuje se i sigurno drži, da je naša slavna općina ili bolje oni koji snjom ravnaju svemu tomu kriva, jer su oni dopustili tu stvar. Ako je to istina, onda je to upravo strašno i žalosna stvar, jer oni koji bi nas morali čuvati i braniti, nas tudjincem prodavaju i nam uzimlju naše tlo i zemlju.

Komunalna realna gimnazija u Voloskom-Opatiji imade ove godine u I. razredu 43 učenika od kojih 3 ponavljača a 40 novih. Kako čujemo sva su mjestu u školskoj sobi zapremljena tako da je to maksimalan broj koji se može primiti u I. razred. Uzmemo li na um, da je prošle godine bilo u I. razredu 30 učenika a prve godine 35 to je vrlo lijep i utješljiv pojav, da je ove godine toliko učenika došlo. Ujedno je to dokaz, da je bio potreban i da je rodoljubna općina učinila vrlo dobro i pametno, što je ustanovila ovakav zavod.

Vidi se da je to bilo dobro i pametno učinjeno i po tom što i Talijani i Njemci reže na ovu gimnaziju prvi osobito radi Lovranu odkuda imade u zavodu 16 učenika a drugi radi Opatije odkuda su i sami Njemci podeli svoju djecu slati u hrvat. gimnaziju.

Ukupni broj učenika u 3 razredu iznosi iznad 80 učenika. Proforski zbor, koji je ove godine za 2 sile povećan, broji 7 profesora i 1 pomoćnog učitelja. Ove godine nadošli novi profesori Dr. Tentor — Istranin i Kargotić — Dalmatinac. Ovomu mladomu zavodu želimo, da uspijeva i cvate na korist onoga pučanstva a na diku općine i profesora.

Pazinski kotar:

Pazin napreduje. Pisu nam iz Pazina medju ostalim i ovo: Talijani nas u svojim novinama prikazuju nekim barbarima a to nijesmo i nećemo biti, nego su barbari oni, koji se u svojem pisanju slože

izmisliotinama, lažima, klevetama i denuncijacijama. Njima je najveći trn u oku naša glazba, pa sve moguće čine, da je uniste. Peče ih, što naši vredni seljački sinovi onako lijepo napreduju, a misle, da je glazba samo za talijansku gospodu, a kmet da je smet, koji je stvoren samo da kopa, ore i njima u butige i oštarije svoj krvavo zasluženi novac nosi. Naša se je glazba jako lijepo iskazala na procesiji na Uskrs i Tjelovo, a onda u predvečerje imendana Njegova Veličanstva 17. avgusta. Učinila je i nekoliko izleta: u Lindar, Zarečje, Žminj i Cerovlje, a spremala se je i na Brest, ali je kiša taj izlet zapriječila. Veseli nas, da su se naši seljaci tako lijepo iskazali, a osobito pohvalu zaslužuje g. Štafi, koji ih tako pozhrtvovno poučava. Sva su naša gospoda u Pazinu također zaslužna za glazbu, jer rado plaćaju za glazbala i nose ostale troškove, budući da seljaci nebi mogli.

Drugi napredak u Pazinu je, što smo dobili štampariju, koja nam je bila potrebita. U njoj se štampa „Pučki Prijatelj“. Veseli nas, što je ovaj list došao ovamo, jer se nadamo, da će se na licu mjesta uvjeriti, kakvih je sve laži pisao, pa će popraviti, što je krivo učinio, jer istina mora svakomu listu biti nada sve.

U našu hrvatsku gimnaziju upisalo se je ove godine samo 170 učenika i 12 djevojčica. Ovaj je broj preman za potrebe cijele Istre, jer nam vrlo mnogo treba školane gospode. Rodoljubna je dužnost svećenika, učitelja i drugih pametnijih ljudi po Istri, da se pobrinu, kako bi u buduću više mladeži išlo na više škole, jer nije pravo, da Talijani naš kruh jedu. Utješljivo je, što su i djevojčice počele dolaziti u gimnaziju. Kako žena imade prevažnu zadaću u narodnom životu, bilo bi potrebno, da se narod naš po svoj Istri stane malo više brinuti za školovanje svojih kćeri.

Grožđe je u pazinskoj okolici, hvala Bogu, dosta dobro urodilo, a ono što je, izvrstno je. Škoda, što su naši seljaci predani na milost i nemilost talijanskih trgovaca, pa moraju grožđe prodati po to pošto im plaćaju. Moraju jer su džani, i jer novaca trebaju, ta i kod nas je sve skupo, a život se mora. Škoda, što naši ljudi nijesu u tom pogledu organizovani. Organizovali bi se oni, ali sami ne mogu, a nema ih tko voditi, jer imamo premalo naših učenih ljudi. Ovdje još treba mnogo raditi!

Grad sam po sebi također vrlo napreduje. Ove je godine sagradjeno oko dvadeset što manjih što većih kuća, a sada pločaju ulice. Iz Pule se je ovamo preselio magazin za 5. regimentu pučkoga ustanika. Talijani grade svoj teater, jer ih je peklo, da mi imamo svoj „Narodni Dom“, a oni ništa. Neke grade neka, ali naš im je narod već rekao, da s našim ne će. Bilo bi toga još, ali za sada neka bude ovo dosta.

Zarečje kod Pazina. Izdala nas ove godine ljetina. Silna suša odnijela nam preko polovine hrane. Nu, hvala Bogu, pića bit će puno više nego lani. Kapljica bit će izvrsna. I tako je zarečka bjelica poznata. Preporučamo se gg. trgovcima sa vinom, da nas čim prije posjete. Ima u nas finoga bijeloga vina. Naši trgovci, a osobito oni iz Hrvatske moći će kod nas i u blizini našoj dobiti koliko hoće vina. Nije potreba, da kupuju, kao do sada, kod naših najljubih dušmana, kod Talijanaša a la Bunco, Camus, Prinz itd. Hrvat je dužan, da kupuje, najprije kod Hrvata. Svoj k svome.

Porečki kotar:

Fanatizam za Italiju u Crkvi. Iz Poreča nam pišu: Nedjelju dne 1. oktobra slavila je Crkva sv. Ružarij. U Stolnoj Crkvi u Poreču držala se toga dana baš na podne nekakva pobožnost, gdje se upravljaju na kraljicu sv. Ružarija u Pompei stanovite prošnje. Kod prve od tih prošnja čuli smo spominjali Italiju, Europu, ali Austriju ni najmanje. Izadjosmo iz Crkve, jer nam se tolik fanatizam u Crkvi ipak pričinjao ogavan, prevršujući svaku mjeru.

Tražeci tu prošnju kod nekih pobožnika, da vidimo točno kako glasi, dohismo ju tiskanu te ju ovdje u ovoj ločki premasamo od riječi do riječi: „Volgite, o Maria, lo sguardo vostro pietoso verso di noi, tutte le nostre famiglie, sull' Italia, sull' Europa, su tutta la chiesa“, (Obrati, o Marijo, svoj milostivi pogled na nas, na sve naše obitelji, na Italiju, na Europu, na čitavu Crkvu). Značajno je pri tome da se u toj molitvi prije upravljaju prošnje za Italiju, nego li za samu sv. Crkvu.

Reći će se, da je formula prošnje došla iz Italije, pa da za to dolazi u njoj spominjana Italija. Mi ćemo to i vjerovati. Ali bi preč. g. župnik Cozza morao ipak toliko znati, da je Poreč u Austriji, pa da bi se u Poreču moralo javno u Crkvi prije moliti za Austriju, nego li za Italiju. A on je tu bio prisutan i pustio da kapelan Bertagnoli prosi za Italiju, a da Austriju niti ne spominja. I sve se to zbiva pod egidom biskupa Flappa, koji pušta, da se takva šta dogadja u njegovoj Crkvi u Poreču, uza sve njegovo tužno savjetništvo. Bravo Ekscelencija! Još bi samo trebalo, da vas austrijska vlada imenuje članom gospodske kuće. Ma bravo, bravissimo!

Franina i Jurina.

Jur. Ča je Franca da se tako slatko smijeh sa tim fojom va ruci? Ča je ča no voga va Velonselu?

Fr. A ki se nebi smijal, kad čamo pomislim kakovi su tukci ovi naši štori od pince. Spominješ se kada su čno ovog avgusta učinili onu čestu va njihovoj „Gomili“ na Studencu, pa su se hivalili po mestu i pisali po fojima, da su one prve večeri dobili ništa manje nego milijar koron za njihovu Lega Nazionale, a sada čitam va Pikolu iz Trieste da su u dvije večeri to je na 12. i 18. avgusta dobili sve skupa čilih 153 koron.

Jur. Ha ha haš su pajaci, pravi arlekin. Tiraju sami sebe u laž. Ako lažu ovako o svojim stvarima, ča pa neće lagati, kada se radi za vas puk.

Fr. Ča čes Jure, od lupeža i izroda, ki pljavaju na majčino mliko ni se čemu ufati.

Jur. Nego u laži su kratke noge, a ne krive kako u našeg Bezjelit, rekla bi kolodendindio.

Razne primorske vesti.

Naši Amerikanci za „Družbu“. S vošljem opet javljamo jedan rodoljubni čin naših vrednih zemljaka u Americi. Ti ro-

doljubni rudenici, koji se kupe u Hrvat-skoni dobrotvornom društvu „Istarska Sloga“ u Chicago, Ill., 2140 Archer Av., sakupiše medj sobom za našu dieću Družbu K 9250, koje postaje po g. Autonu Vičiću na naše uredništvo. Kneću svietnim i rodoljubnim našim zemljacima gronki „Zvili“, neka bude taj njihov liepi domorodni primjer pobudom drugima da se osobito sada sjete naše narodne uzdanice „Družbe“, koja treba nužno pomoći od svih.

† Andrija Fijan Prešleg: tjedna umro je u Zagrebu veliki hrvatski umjetnik i jedan od najvećih savremenih umjetnika na svijetu, Andrija Fijan, član i neko vrijeme intendant hrvatskog kazališta u Zagrebu, u dobi od 60 godina.

Pokojni Fijan djelovao je skoro punih četrdeset godina na daskama hrvatske dramske umjetnosti, a gostovao je kroz to na svim velikim slavenskim kazalištima, ubirući svugdje za svoju veliku umjetnost lovorike i pohvalna priznanja.

Dne 24. junija 1909. vidjeli smo veliki umjetnik u Puli, gdje nam se prikazao u svoj svojoj umjetni u komadu „Istvanoginica“ prigodnom predstave, što su je priredili u Narodnom Domu članovi hrv. kazališta iz Zagreba.

Pokojnik je dugo poboljševao, ali ipak umirovljen nije se otrčakao pozornice, le je još skoro do zadnjeg časa djelovao.

Prolog četvrtka pokopan je u Zagrebu uz veliku saučesje i impozantnim spremstvom na Mirogoju u posebnju arkadi.

Slava Andreji Fijan!

Rastemo. Naš je narod u Istri doživio dosta crnih i tužnih dana. Talijani su po molbi volji gospodarili: „Nama su zakone krojili, a novee su sebi brojili“, kako zgodno reče iskusni starac iz Kaštelira. Nijesu nam dali niti dahnuti, a domovinu našu prikazivalu pred stranim svijetom kao čisto talijansku zemlju. Da se nikako ne uznognemo priditi, nijesu nam dali škola, jer su znali, da ne bi svoja zločinstva protiv našega naroda mogli nekažnjeno dalje provoditi, kad bismo izšli iz ove tmine, u kojoj nas kroz vjekove držahu. Sve ve našega naroda potalijancivalu, da onda prema onoj: „Gori poturčenik nego Turcin“, unstavaju svoj vlastiti narod i propuše svoj liepi materinji jezik.

U laži su kratke noge, pa malčice malo mora biti konac onaj talijan-koj laži, da je Istra talijanska. Zadnji popis naroda doprineo su također mnogo, da svijet sazna pravu istinu. „Naša Sloga“ domela je već uspjeh toga brojenja po narodnostima, a danas čemo se malčo pozabaviti samim brojevima.

Godine 1900. bilo je Slovenaca u Istri 47.717 a 1900. g. 57.576 t. j. 9.859 više. Hrvata bijaše g. 1910. 143.057, a deset godina kasnije 166.756 t. j. 23.699 više. Ukupno smo mi Hrvati i Slovenci u Istri kroz posljednjih deset godina porasli za 33.558 (dakle okruglo trideset i tri tisuće i pol) Eto, rastemo!

I naši neprijatelji Talijani su nrasli od 186.191 na 147.429 t. j. za 11.238 duša. Prema tome smo mi od njih jače porasli za 22.220 duša. Još je interesantnije, ako pogledamo brojeve, koji pokazuju razmjernost u Istri u postocima. Godine 1900. bijaše ovaj razmjernost: Slovenci 14.20%, Hrvati 42.58%, Talijani 40.54%, a deset godina kasnije: Slovenci 14.80%, Hrvati 43.15%, a Talijani samo 38.16%, njihov je postotak pa! Kad bi Talijani bili htjeli zadržati isti razmjernost kao pred deset godina, bili bi morali porasti još za 9.258 duša. Taj račun čisto i bistro dokazuje, da mi rastemo, a Talijani propadaju. Ne ćemo reći, da pravi rodjeni Talijani propadaju, ali sigurno je, da se naš narod osvješćuje, da okreće ledja svojim tlačiteljima i vraća se svomu rodu i jeziku. Rastemo, dakle, rastemo!

Kad naš čovjek vidi, kako mu vinograd lijepo raste, srećan je: sree mu od veselja u grudima skače, pun je nade, pa bi zapjevao od radosti. To ga potiče na novi rad: on radi, znoj se i muči, ali mu rad nije težak, jer vidi, da će mu uroditi dobrim plodom. Tako se i mi veselimo, kad vidimo, kako nam naš narodni vinograd raste, duša nam od radosti pjeva. Taj će nam uspjeh dati nove snage za rad, koji će donijeti novih plodova, pa čemo i dalje rasti na narodnom. gospodarskom i prosvjetnom polju.

Sastanak općinskih činovnika hrv. i slovenske narodnosti u Istri.

Općinski činovnici hrvatske i slovenske narodnosti u Istri, saslažu se dne 8. listopada t. g. u 2 sata po podne u Narodnome Domu u Vooskom, gdje će raspravljati o poboljšanju stanja opć. činovnika u Istri te o koracima, koje će u tu svrhu poduzeti.

Brošura po novčić. — Izašla je najavljena brošura o akciji analfabeta u 100.000 primjeraka. Potrebno je, da ta brošura dopre u svako i najmanje hrvatsko mjesto. Dobro bi bilo, da je naučuju općine, „hrv. seljačke zadruge“ i sokolska društva, i to iz svih hrvatskih krajeva. U brošuri je prikazano stanje analfabeta; sletne posljedice nepismenosti kod pojedinca i čitavoga naroda; pokazan je način kako se može nepismenosti najlakše dokočiti, a onda sljedil apel na rodoljubnu hrvatsku gospodu, hrvatske gospode, hrvatsko društvo, radni narod i seljački puk. Knjižica je napisana tako, da je može razumjeti i dijete, a i svaki je inteligent čita s užikom.

Društvo hrv. sveuč. građana za penku analfabeta muh svu hrv. javnost, da tu knjižicu raspućava i uvaži. Novci neka se — radi postarane — šalju odmah s narudžbama, koje prima R. Herceg — Zagreb, ulica 51. I. kat.

Talijansko-turski rat. Odavna već rade prvi državnici ujedinjene Italije na tom, da prošire svoju vlast izvan granica svoje domovine, osobito u susjednih prekomorskih pokrajina. Na „nesposobne talijanske“ pokrajine na jadranskom moru, na Dalmaciju, Istru, Trst i Goricku itd. nemisle danas ti državnici prepuštajući rješiti tog pitanja za sada topla krvnoj talijanskoj mladeži s jedne i s druge strane Jadrana, te njihovim smušenom kolovodnji poznatim nazivi generala Garibaldi.

Nalazeći se Italija preko četvrt stoljeća u trojnom savezu imala je vremena i prilike, da mudrošću svojih vladara i spretnošću svojih državnika uredi svoje razrtvane financije, svoju vojsku, osobito pako svoju ratnu mornaricu tako, da igra danas važnu ulogu medju europskim velevladama.

Na prenapućenost svoje zemlje i nestalica životnih potrebitina — vulgo kruha — silu ju već odavna, da traži nove zemlje i nove krajeve, kamo bi visak svog stanovništva nasmehivala i gdje je našla nove izvore za život i prehranu svojeg pučanstva. Prije desetak godina pokušala je Italija svoju sreću u tom pogledu u Abisniji, krju je htjela caru Meneliku oteti i taj stvoriti veliku svoju nasobinu. Nu sreća njoj nebijase prijatna i ona morade nakon silnih žrtava u krvi i u novcu svoju osnovu posvema napustiti.

Sada njoj se pruža druga, reč bi bolja i povoljnija prilika. Bacila je naime oko na tursku pokrajinu Tripolis, na najsjevernijem dielu Afrike, koju dieli sodezno more u približnoj širini od 60 kilometara. U tu je pokrajinu već do sada Italija naselila četrdeset do pedeset tisuća svojih podanika, koje podupire moralno i materijalno i koji bi imali tvoriti jezgru li temelj budućoj talijanskoj upravi u toj zemlji. Talijanski radnici, trgovci i talijanski kapital pripravljali su put talijanskoj voj-

sci, kojoj je do nas nakana, da zaposjedne tu pokrajinu.

I prošloga tjedna Italija je iznenada, osupnuvši tako rekne svu Europu, poslala turskoj vladi ultimatum, kojim je od turske vlade zahtjevala predaju Tripolisa, a u slučaju negativnom, navjestila turskoj rat. Za odgovor dala je Turskoj rok od 24 sata i pošto Turska nije pristala na zahtjev Italije, odplovilo je u petak talijansko ratno brodovlje pod Tripolis i na obale turskog teritorija.

Talijanski je narod u ogromnoj većini sa oduševljenjem pozdravio ratnu ekspediciju protiv turskoj vlasti i pokrajini Tripolis. Na moru je već došlo do sukoba između talijanskog i turskog brodovlja, te su talijanski brodovi potopili više turskih torpednjaka i ladja; sam Tripolis pak je prva divizija talijanskog brodovlja bombardirala neko vrijeme dok nije došao iz Rima nalog, da se vatra na Tripolis obustavi. Turska posada u Tripolisu povukla se na obližnje brežuljke i tu utaborila, a pučanstvo je većinom ostavilo grad, te su Talijani tako pod zaštitom topova svog brodovlja i kreali nešto svoje vojske u grad i izvjesili na javnim zgradama talijanske zastave.

Za tu ekspediciju pripremila je Italija 36.000 vojnika, koje kani iskreirati u Tripolisu, ne dodje li posredovanjem koje vlasti do izmirenja, kako je to turska vlada zatražila od više njih, a umolila dapače za posredovanje i njemačkog cara.

U Carigradu i po ostaloj carevini pučanstvo je silno uzbuđeno proti Talijanima, te turski svećenici (hodže) pozivlju pučanstvo na sveti rat, što znači na pokolj proti svim strancima a osobito Talijanima. Turska vlada napreže sve sile da pučanstvo umiri, nadajući se još uvijek, da će ostale evropske veevlasti isposlovati svojim posredovanjem mir i zapriječiti krvoproliće. To sve Turskoj neće koristiti ništa, jer će napokon morati napustiti Tripolis i predati Talijanima.

Tursko, slabo brodovlje sukobilo se pred Dardanelima (vratima Carigrada) sa talijanskim brodovljem ali je bilo od ovog većinom uništeno. Tako je talijansko brodovlje postalo gospodarom turskog mora, koje će tako lahko zapriječiti prevoz turskih četa u Tripolis, te će tako turska posada u Tripolisu biti prisiljena predati se Talijanima silom ako neće milom.

Kako se u zadnji čas javlja zauzeli su Talijani Tripolis i izvjesili na utvrde svoje zastave.

Gospodja

koja drži do zdravo njege kože, osobito ako želi da nastanu ljetne pjegice i zadržati i uzdržati njezinu mekanu kožu i bijelu put, umiva se samo sa

Miljansko-milječnim sapunom (Steckenperd-Lilienmilchseife)

(Marka koaj na palici) od Bergmann & Co., Telichea i. E.

Komad po 80 para. Dobliva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerija.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu.

Utemeljena godine 1884.

Centrala: Zagreb, u vlastitaj palati, ugao Marovske i Preradovićeve ulice.

Podružnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odeljima iznosi K 2,319,068-21

Od toga temeljna glavnica K 800.000—

Godišnji prihod premije s pristojbama K 1,221.748-41

Isplaćene odštete K 4,323.268-44

Sposobni posrednici i akvizitleri namještaju se uz vrlo povoljne uvjete.

Br. 1314.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto općinskog liječnika zdravstvenog okružja združenih općina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu i to na temelju pokrajinskog zakona od 12. kolovoza 1907. br. 39.

Sa ovom službom skopčana je godišnja plaća od 3500 kruna za liječenje siromaha. Ova plaća ostaje u krijeposti i nakon uređenja zdravstvenog opsega za mjesnu općinu Roč sa nekojim poreznim općinama ove mjesne općine.

Osim te plaće zaslužiti će liječenjem ne-siromaha, cijepljenjem kozice, prigodom sudbenih komisija i za vrijeme epidemija Uz kvalifikacije ustanovljene u gore pomenutom zakonu mora natjecatelj poznavati hrvatski ili ostali koji od slavenskih jezika i po mogućnosti talijanski.

Molbe su odposlati do 15. oktobra 1911 na predsjedništvo ovoga zdravstvenog okružja putem općinskog glavarstva u Buzetu.

Predsjedništvo zdravstvenog odbora združenih općina Buzet-Roč u Buzetu, dne 29. septembra 1911.

Predsjednik;
Sancin v. r.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Ćirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapried imam u zalihii sljedeće tri vrsti:

- LADA* najbolja vrst stear. svieća à K 90- po 100 zamota.
- DANICA* druga vrst à K 75- po 100 zamota.
- VESNA* treća vrst à K 68- po 100 zamota.

Ciene razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućstva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrijeme rasprodati svu zalihu pokućstva, prenesi smo naše skladište pokućstva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljujuc to vrlo post. občinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjaj susretljivosti obećavajuć poslužiti post. občinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cienama.

TVRDKA L. STEFFANUTTI.

□ SVOJ K SVOMU! □

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA i DR.

□ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. □

preporuča se za

tiskarske, knjigoveške
i galanterijske radnje.

Solidna izradba pečata iz gume.

Imade u zalihii

tiskanice i knjige za p. n. občina, crkve,
škole i odvjetnike, posujilnice i konsumna
družtva, trgovačke knjige, pisanske za
škole, kao i sve pisarske i risarske
□ □ □ potrebštine. □ □ □ □

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

POZIV

kojim pozivlje Sveto Nedeljsko društvo za štednju i zajmove, registrana zadruga na neograničeno jamčenje u Sv. Nedelji na svoju redovitu glavnu skupštinu, koju će održavat u nedjelju, dne 8. tek. mj. u 2 sata poslije podne.

Dnevni red:

- 1.) Odobrenje zaključnog računa za godinu 1910.,
- 2.) Pročitanje „Svezinog izvješća“ o reviziji zadruge,
- 3.) Izbor upravnog odbora
- 4.) Razno.

Odbor.

PEČATE

iz GUME izradjuje
tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Najizvršnije i najbolje tambure
pravi i razošilje
Prva sisačka tvornica tambura
J. STJEPUŠIN,
SISAK (Hrvatska).

Odlukovana na Pariskoj izložbi g. 1900
te na Biltenjskoj izložbi 1906.
Osim tambura i skladba za
ambure imaju razna glasbala,
kao: gusle, citare, gitare,
mandoline, harmonike
okarine itd., za koje se
šalje poseban cijenik sa
slikama.

Veliki
ilustrovani
cjenik šalje
svakomu
franko i
badava.

Može se dobiti također škole od J. Stjepušina,
Farkaša, Tomića i t. d.

U istoj tvornici izlazi stručni tamburaški mjeseč-
nik, pod naslovom »Tamburica«, koji donosi uz
pouku i krasne tamburaške skladbe, a stoji na go-
dinu samo 8 kruna.

Jeftino česko
PERJE

za krevete

5 kg. novo čihano K 960, bolje K 12—
biele pahuljice čihane, 18— „ 24—
kao snjeg bele pahuljice.

Ilice čihane . . . 30— „ 36—
Razniji se franko pouzecem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu
tovar. troška.

BENEDIKT SACHSEL, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Češka.

Petrove kapljice.

Dovoljom vis. kr. zem.
vlado stavljam u promet
liječ. najnoviji i po ljec-
ničkim stručnjacima . . .
prokušani protiv svih
bolestima: želudca, cri-
jeva, jetara, bubrega i
slezene. . . . .
Sastavljen je od samih
svježih sokova, biljka i
korenja, te se preporuča
svakome, koji boluje od
slabe probave, raznih
boli i grčeva želudca i u
crijevima. Pomaže sva-
kom u protiv slaboj pro-
bavi, mučnini, kručičnom
kataru želudca i crije-
vima. Umiruje živce i
okrepljuje cijeli organ-
izam.

Cijena 1. bočice 30 filara, 2. bo-
čice 30 kruna, 3. bočice
stoje 10 kruna. Pošta . . .
Dobitva se samo u ljekarni
K. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica . .

Prodaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja
predstavlja Isusa uz jeftinu cijenu. Slika
je na uvid u tiskari Laginja i dr., gdje se
doznaje i za cijenu.

Narodni Dom u Pazinu,
Hotel i reštauracija.

Čast mi je objaviti pešt. občinstvu širom sve Istre, da sam sa 1.
septembra t. g. preuzeo HOTEL I RESTAURANT »NARODNOG DOMA«
U PAZINU, snabdjevši istu sa svim potrebitim konforom, gdje će cijenj. gostovi
biti podvoren i na poduno zadovoljstvo.

Uzdajući se u svoju vještinu u gostioničarskoj struci, nastojat ću, da
cijenj. moji gostovi budu posvema zadovoljni toli sa dobrom domaćom hranom
sa izvrsnim pićem.

Preporučujući se svim našima u gradu Pazinu i po ostaloj Istri
bilježim se veleštovanjem

ANTUN PETRIŠ.

Dražbeni izrok.

Biće dne 27./X. 1911. u 11 sati prije
podne kod dolje naznačenoga suda u sobi
br. 7 dražba: č. 1845'2 pašnjak »Murve-
nica« t. 11. 1/2 ncr. č. 2176'2 vinograd
»Jula od bure« t. 12 1/2 č. 2207'2 orače
»Sula od bure« t. 13. č. 1621 orače č.
1622'1 pašnjak »Na barovi vrt« t. 24 Ul.
1175 (l. skup.) č. 2299'2 orače »Na hijbi-
č. 2137'4 orače »Nickot« t. 1. č. 3463'6
pašnjak »Poli stare crikve« vrt c. 3873'3
šuma »Prologa« t. 2. č. 154'2 kuća »kod
stare crikve« t. 3. č. 1886'6 orače »Me-
tjrd od Brnića« t. 4. č. 1074'152 pašnjak
»Židi« t. 5. (II. skup.)

Nekretnine, što se stavljaju na dražbu
procjenjene su na K 84r67 Dražba će
se provest na dvim skupinama kako gore
uz najmanju ponudu za I. skupinu K 250
a za II. K 550.

Ispod ovog iznosa ne prodaje se.

Dražbeni uvjeti s tim odobreni i ispra-
ve što se odnose na nekretnine (izvadak
zemljišnika, hipoteká, izvadak katastra,
zapisnici o procjeni i t. d.) mogu se raz-
gledati kod dolje naznačenoga suda za
uredovnih sati u sobi br. 6.

Prava, što bi dražbu učinila nedopušte-
nom, imaju se prijaviti sudu najkasnije na
dražbenom ročištu, prije nego li započne
dražba, jer inače ta prava neće se više
moći isticati u pogledu iste nekretnine.

Lica za koja su sada osnovana ili će
se tekom dražbenog postupka osnovati
prava ili tereti na nekretninama, a koja ne
stanuju u području dolje naznačenog
suda ili nijesu naznačila kakva punomoć-
nikanastanjenog u mjestu suda, obznanice
se o daljim zgodama dražbenog postupka
samo oglasom, što će se na sudu pribiti.

C. kr. kot. sud odio II.

K r k, dne 18. septembra 1911.

Obljubljeni koledar

Danica za 1912.

dobiva se u tiskari

Laginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda
dobivaju 30 u
tiskari Laginja i drug. u Pull
ulica Giulia 1.
uz cijenu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila
i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odijela, ogrtača, paletots za go-
spodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje
englezki zajamčeni nepromoćivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAJTE POSVUDA
:: NAŠE IGRAČE KARTE ::

PRIMORKA

PRODAJU SE U PAZINU U KNJI-
ŽARI IVANA NOVAKA.

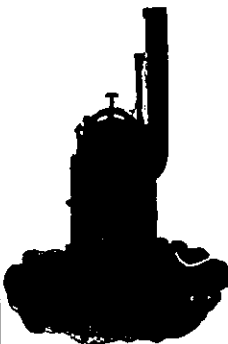
ALFA

brzi strojevi na paru za krmu
su najbolji!

Novi popravljani sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz ko-
vanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih pa-
tvorina iz ličvanog željeza!

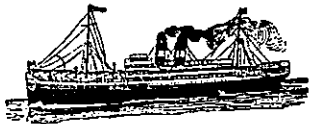

Zahitievajte cjenike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington** . . . 7. oktobra Almeria*)

II. pruga za putnike **Trst-Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruž*), parob.: **Laura** . . . 12. oktobra Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzajavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brzajavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji česki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišano 2 K; boje 2-40 K; prva vrst poluvijelo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg najbije, kao snieg bijelo, očišano 6-40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijela 10 K; najbije prsne pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 krama franko.

Gotovi kreveti

iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga, 2 pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastucima, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjen s ovčjom vunom, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pavi, sivim, vrlo trajnim pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-60 i 4 K. — huličice 24 K; pojedini pokrivači od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag. Raznašlje se pouzdaćem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — Cijenel budava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

A. THIERRY-a balsam

Ljekarnika Jedino pravi sa zelenom duvnom kano zaštitna marica. Zakonom zaštićen

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavarava. Djeluje jačom markom progoni se kazneno po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, iznicanja, prisigurno, kataru grla, preholje, bolesti pluća, specijalno kod influenza, mukozit, kataru grla, preholje, bolesti pluća, specijalno kod influenza, subholje bolesti ženidne, upale jetara i slezene, pomanjkanja stolice, subholje i usnih bolesti, trganja zglobova, opekliina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 6-60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovitost djelovanja kod rana, otekliina, ozleđa, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesna, koja su došla u tijelo pa često preduzretno operacije, koje su sa bolima skoptane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posuda stoje K 3-60.

Izvor: Ljetarna „K Anđele šovara“ A. THIERRY-a u PREGRAĐI, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama. Na veliko u ljekarn. drogerijama.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uređjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev budava i bez poštarine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvezda

THOMASOVO BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrijeme često nude na prodaju troske nikakve vrijednosti za Thomasovo brašno, kod kupovine treba paziti na brašno od Thomasove troske, na olovo i napis na vreći.

THOMASOVO BRAŠNO, marka Zvezda,

prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8.

Ponude sa izvornim cijenama dobiju se odmah na zahtjev.

DRUŠTVO PROIZVODNJA THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu. Vlastito odpravnništvo na Rieci, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. julija do 30. oktobra 1911.

Pruga: Puntat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
5.15	odl.	VPUNAT	dol.	4.60
5.16	dol.	Krk	odl.	4.85
5.26	odl.	Glavotok	dol.	4.35
6.15	dol.	Mahinska	dol.	3.40
6.20	odl.	. . . . .	dol.	3.85
6.60	dol.	. . . . .	dol.	3.05
7.	odl.	Omišalj	dol.	2.55
7.45	dol.	. . . . .	dol.	2.10
7.60	odl.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Kijivcima i Torkolama.

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki Utorak Subotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Subotu
3.45	odl.	Baška	dol.	6.10
4.45	dol.	Punat	odl.	5. . . . .
15.	odl.	Rijeka	dol.	4.50
18.45	dol.	. . . . .	dol.	12.65

Uvjetno pristajanje u Staroj Bašci.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki Utorak Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Četvrt. Subotu
7.95	odl.	Rijeka	dol.	7.20
8.10	dol.	Opatija	dol.	6.45
8.20	odl.	. . . . .	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.20
8.40	odl.	Rab	odl.	6.10
12.30	dol.	. . . . .	odl.	2.30

Brza pruga: Rab-Lošinjmalii.

Svako četvrtka tamo i natrag. 4.45 pr. p. odl. RAB . . . . . dol. 7.30 na večer 6.15 . . . . . dol. LOŠINJMALI . . . . . odl. 4. — po pod. U Malom Lošinja priključak na parobrode brzo Pruge Trst-Kotor. (S/S „Baron Gautsch“ i „Prinz Hohenlohe“.)

Pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svaki srijeda	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki petka
10.30	odl.	RIJEKA	dol.	7.20
11.05	dol.	Opatija	odl.	6.45
11.15	dol.	. . . . .	dol.	6.35
11.85	dol.	Lovran	odl.	6.20
11.40	odl.	. . . . .	dol.	6.10

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjvelii i natrag.

Svaki poned.	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Svaki poned.
7.95	odl.	RIJEKA	dol.	9.20
8.10	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.	. . . . .	dol.	8.85
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.45	odl.	. . . . .	dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVELI	odl.	3.80

Uvjetno pristajanje u Malom Lošinja, Inka sv. Marija.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda	Subota
7.85	10.80	odl.	RIJEKA	dol.	5.	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija	dol.	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.	. . . . .	dol.	4.15	3.30
8.40	12.35	dol.	Beli	dol.	2.65	2.10
9.50	12.45	odl.	. . . . .	dol.	2.45	2. . . . .
10.40	1.35	dol.	Morag	dol.	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.	. . . . .	dol.	1.45	1. . . . .
11.20	2.20	dol.	Krk	dol.	1.55	12.20
11.30	2.25	odl.	. . . . .	dol.	12.55	12.10
1.	. . . . .	dol.	Baškanova	odl.	11.25	. . . . .
1.20	. . . . .	odl.	. . . . .	dol.	9.25	. . . . .
2.20	4.20	dol.	Rab	dol.	9.15	. . . . .
3.40	4.45	odl.	. . . . .	dol.	8.50	. . . . .
4.05	5.10	dol.	Lun	dol.	8.40	. . . . .
4.10	5.20	odl.	. . . . .	dol.	7.15	9.20
5.20	6.30	dol.	Veli Lošinj	dol.	7.05	9.10
5.30	6.40	odl.	. . . . .	dol.	6.55	9. . . . .
5.40	6.50	dol.	Mali Lošinj*)	dol.	6.45	8.45
5.50	7.	odl.	. . . . .	dol.	6.	8. . . . .
6.40	7.40	dol.	NEREZINE	odl.	. . . . .	. . . . .

*) Luka Sv. Marija. Uvjetno pristajanje u Puntu i Leparu. Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.